

Motion till riksdagen 2020/21:1366

av **Lars Hjalmered (M)**

Slopad mängdrabatt vid upprepade återfall i brottslighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffad mängdrabatt vid upprepade återfall i brottslighet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den som döms för flera brott får idag ett samlat straff för dem som är mindre än summan av straffvärdet för brotten. I praktiken finns alltså straffrabatt för den som begår många brott. Det finns förstås flera skäl för den ordningen, men den praktiska konsekvensen blir att när någon väl begått ett visst antal brott saknar det betydelse för straffet om man begår fler. Det innebär i sin tur att en stor mängd brott aldrig utreds eller beivras – inte för att de inte går att utreda utan därför att åklagarna bedömer att domstolen inte kommer att utdöma något straff för dem till följd av mängdrabatten.

Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) meddelade åklagarna 2013 ca 25 000 åtalsunderlåtelser. Av dessa gällde 75 procent mängdrabatt för återfallsförbrytare. Denna ordning är oacceptabel både ur samhällsperspektiv och ur brottsoffrens perspektiv.

Storstäderna skakas sedan länge av skjutningar och andra brott som följd av den organiserade brottsligheten. En mycket stor andel av brotten begås av ett relativt litet antal individer som försörjer sig genom brottslighet. Polisen hävdar att det i Göteborg exempelvis handlar om ett hundratal personer. De gör stor skada och sprider rädsla och växande otrygghet. När de väl lagförs efter stora utredningar står straffen, bl a till följd av mängdrabatten, sällan i proportion till de begångna brotten. I en ambition att bekämpa skjutningar och annan brottslighet har straffen för illegala vapeninnehav skärpts. Det är också rimligt med hårda straff för våldsbrott, dvs när vapnen faktiskt används. Ett naturligt ytterligare steg vore att avskaffa mängdrabatten för de yrkeskriminellas upprepade brottslighet.

En annan viktig aspekt rör brottsoffren. Den som utsätts för brott av någon som begått flera andra brott riskerar att inte få sin sak prövad om brottet är ett av flera liknande eller anses mindre allvarligt i förhållande till andra brott som gärningsmannen begått. På listan över åtalsunderlåtelse finns stölder, snatterier, miljöbrott, bedrägerier, hot, misshandel och många andra. Bakom dessa siffror döljer sig människor, brottsoffer, som inte får upprättelse. Detta har både känslomässig och ekonomisk betydelse. Brottsoffren får inte den upprättelse som rättsstaten borde ge dem, vilket minskar förtroendet för rättssamhället. Detta är en mycket allvarlig brist och ett i grunden omoraliskt förhållningssätt.

Kriminella som återfaller i brott ska inte längre kunna få åtalsunderlåtelse liksom att återfall i brottslighet ska leda till ny påföljd. Det är förslag, men bör för att få rimlig effekt kombineras med avskaffad mängdrabatt vid bestämmandet av straffen. Riksdagen har beslutat om ett tillkännandegivande om mängdrabatten. Det är rimligt att regeringen skyndsamt återkommer med konkreta förslag på detta. När det gäller den kärna av yrkeskriminella som svarar för en oproportionerligt stor andel av brotten har samhällets behov av skydd stor betydelse.

Lars Hjälmered (M)